

Ребчинська С.Д.,
здобувач освітнього рівня бакалавр
292 «Міжнародні економічні відносини»
Науковий керівник: **Грабчук І.Л.,** д.е.н., доцент
Державний університет «Житомирська політехніка»

ЕГМОНТСЬКА ГРУПА ЯК ВАЖЛИВА ІНСТИТУЦІЯ МІЖНАРОДНОЇ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ

У сучасних умовах потоки капіталу стають дедалі гнучкішими та технологічно розвиненими, що створює нові можливості для економічного розвитку, але також несе серйозні ризики, зокрема відмивання коштів, фінансування тероризму та інші фінансові злочини. І це підштовхнуло до створення єдиної платформи для обміну стратегічно важливою розвідувальною інформацією і скоординованого протистояння спільним загрозам. Нездатність ізольованих національних підходів досягти ефективності у протидії транснаціональним викликам стала імпульсом для об'єднання зусиль країн. В результаті чого у 1995 року з ініціативи підрозділів фінансової розвідки Бельгії та США була заснована Егмонтська група. Організація створена як єдиний орган для сприяння безпечній передачі фінансової інформації національними ПФР як на внутрішньому, так і на міжнародному рівнях.

Основним завданням діяльності Егмонтської групи є проведення зустрічей підрозділів фінансової розвідки з усього світу з метою поліпшення співробітництва у сфері протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, а також сприяння впровадженню національних програм у цій сфері. Зазначена співпраця передбачає такі основні заходи: 1) підвищення ефективності ПФР шляхом проведення навчань та сприяння обміну персоналом з метою покращення досвіду та можливостей персоналу ПФР; 2) розширення та систематизацію міжнародного співробітництва щодо взаємного обміну інформацією; 3) сприяння кращій координації та допомозі між операційними підрозділами ПФР-членів; 4) сприяння кращому та захищеному зв'язку між ПФР шляхом використання технологій, зокрема таких, як Захищений вебсайт Егмонтської групи; 5) покращення операційної автономії ПФР; 6) сприяння утворенню ПФР в юрисдикціях з наявними програмами протидії відмиванню

коштів та фінансуванню тероризму, чи з програмами, які знаходяться на ранніх стадіях розвитку [1].

Важливо підкреслити, що кожен підрозділ Егмонтської групи відповідає за збір, аналіз і передачу фінансової інформації, що дає змогу оперативно виявляти та запобігати незаконним транзакціям. Модульна структура забезпечує гнучкість і швидкість реагування, що є вирішальним чинником для досягнення цілей групи. Інструменти фінансової підтримки та стабілізації спрямовані не лише на викриття злочинних схем, а й на запобігання їх поширенню. Важливе місце посідає технічна допомога й навчальні програми для країн-учасників, які підвищують їх спроможність протидіяти відмиванню коштів і фінансуванню тероризму. Поряд із цим група розробляє та впроваджує сучасні системи моніторингу фінансових операцій, що дозволяють швидко ідентифікувати підозрілі транзакції.

Важливою перевагою Егмонтської групи є також її здатність оперативно реагувати на зміни геополітичної ситуації та порушення міжнародних стандартів. Організація може запроваджувати санкційні або дисциплінарні заходи щодо країн, чиї підрозділи фінансової розвідки становлять загрозу для системи міжнародної безпеки. Показовим є рішення про призупинення членства Федеральної служби з фінансового моніторингу російської федерації у зв'язку з військовою агресією проти України. У заяві Егмонтської групи наголошувалося, що це було необхідно для захисту репутації та цілісності мережі, збереження довіри між підрозділами фінансової розвідки та підтримки єдності глобальної системи фінансового моніторингу. У грудні 2022 року рф також заборонили обіймати керівні, консультативні та представницькі посади, а росфінмоніторинг був відсторонений від участі в засіданнях і проєктах групи. Це рішення підкреслило нерозривний зв'язок фінансової безпеки з міжнародною та політичною стабільністю [2].

Водночас Егмонтська група виступає каталізатором міжнародних ініціатив, реалізованих FATF та UNODC, зміцнюючи взаємодію правоохоронних органів різних юрисдикцій у протидії сучасним загрозам. Її роль суттєво відрізняється від ролі FATF: якщо FATF формує глобальні стандарти, політику та нормативні вимоги, то Егмонтська група забезпечує практичні інструменти,

процедури й безпечні канали для транскордонної співпраці. Такий розподіл функцій формує фундамент міжнародної фінансової безпеки. Егмонтська група фактично виступає виконавчим механізмом упровадження стандартів FATF: тоді як FATF визначає правила, Егмонтська група забезпечує їхнє щоденне практичне застосування. Без її технологічних можливостей і довірених каналів обміну інформацією стандарти FATF щодо міжнародної взаємодії залишалися б теоретичними та малоефективними у реальних розслідуваннях.

Попри значні досягнення, перед Егмонтською групою постають нові виклики, пов'язані з цифровізацією фінансової системи. Зростання використання криптовалют, поява DeFi-платформ, розвиток анонімізуювальних сервісів та кіберзлочинних технологій вимагають безперервного вдосконалення аналітичних методів. Фінансові злочинці постійно адаптують свої схеми, комбінують традиційні та цифрові інструменти, використовують технології штучного інтелекту та автоматизацію фінансових операцій. Тому Егмонтська група зосереджує зусилля на розробці нових методичних матеріалів, виявленні нових типологій та модернізації технічних рішень для аналізу великих масивів даних.

Отже, діяльність Егмонтської групи відіграє важливу роль у формуванні глобальної системи протидії відмиванню коштів і фінансуванню тероризму, забезпечуючи обмін фінансовою інформацією, координацію дій і підтримку розвитку підрозділів фінансової розвідки різних країн. Її діяльність поєднує практичні інструменти, технічну допомогу та стандартизовані механізми співпраці, що робить групу ефективним доповненням до політичних та нормативних стандартів FATF. Здатність оперативно реагувати на порушення міжнародної безпеки та геополітичні загрози, зокрема рішення щодо призупинення участі росії, демонструє принциповість та стійкість організації. Водночас цифровізація фінансового сектору формує нові виклики, які потребують постійної модернізації аналітичних інструментів і розробки нових типологій. Але група залишається основним елементом глобальної архітектури фінансової безпеки, забезпечуючи надійний, адаптивний та інституційно сильний механізм міжнародної співпраці у сфері ПВК/ФТ.

Список використаних джерел

1. Мельник С. І., Вінічук М. В., Горбан І. М. Фінансовий моніторинг. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 212 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/7955>
2. Група фінансових розвідок світу Egmont зупинила членство Росії - Букви. *Букви*. 20 жовтня 2023 р. URL: <https://bukvy.org/grupa-finansovyyh-rozvidok-svitu-egmont-zupynyla-chlenstvo-rosiyi/>